СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК L. Ч. 15. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 21-го січня 1942. No. 15. Jersey City, N. J., Wednesday, January 21, 1942. VOL. L.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Ворожі Субмарини Далі Торпедують На Атлянтику Біля Берегів Америки - Зістрілено 9 Японських Літаків - Бомбардовано Летунські Ворожі Бази в Маляї - Совєтський Натиск на Німців під Лєнінґрадом

ПОЛУДНЕВА АМЕРИКА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЗІРВАННЯ З ДЕРЖАВАМИ ОСІ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Перебіг пан-американської конференції заграничних міністрів вказує, що формальне зірвання дипльоматичних, торговельних і фінансових зносин між Полудневою Америкою й Державами Осі є питанням короткого часу. Сподіються, що в найближчих днях буде оголошений відповідний документ, який підпишуть всі полудново-американські держави за виїмком можливо Арґентини, яка вперто настоює на своєму ізоляційному становищі. Арґентинський міністер д-р Енрік Руіз-Ґвіназу мав багато нарад з підсекретарем стейту Сомнером Велесом та бразилійським міністром Арангою, одначе розмови ці ніяк не вплинули на зміну політики Арґентини, яка далі намагається задержати „статус кво" з Державами Осі. Знова Німеччина та Італія, як доносять, грозить війною, якщо Полуднева Америка зірве з ними дипльоматичні зносини. Японський представник в Сантіяґо, Чіле, заявив, що Японія рівнож виповість війну краям Латинської Америки за зірвання дипльоматичних зносин.

АРҐЕНТИНА ВАГАЄТЬСЯ В СПРАВАХ ЗАГРАНИЧНОЇ ПОЛІТИКИ

БУЕНОС АЙРЕС (Арґентина). — Компетентні арґентинські кола є тої думки, що конференція в Ріо де Жанейро входить тепер у вирішальну стадію, яка покаже пан-американську єдність в обличі тоталітарної загрози. Арґентина, стверджують ці кола, не хоче вступати на скрайний шлях, а волить вибрати компроміс. Коли всі американські держави заявляться за зірванням дипльоматичних зносин з Державами Осі, то певно Арґентина також згодиться на це, одначе під умовою, щоб кожній американській державі дати вільну руку щодо часу, в якому це зірвання має наступити.

ЧІЛІЙСЬКИЙ ЛІВИЙ ПРОТИ ЗІРВАННЯ З ДЕРЖАВАМИ ОСІ

САНТІЯҐО (Чіле). — Хуан Антоніо Ріос, б. кандидат на президента Чіле з партії „народного фронту", заявив, що він противиться тому, щоб Чіле зривало дипльоматичні зносини з Держами Осі, бо це евентуально спричинилоб напад на Чіле з боку Японії. Такий напад, двердив Ріос, був би катастрофальним не тільки для Чіле, але також для Злучених держав Америки, які спроваджують з Чіле мідь, нітрат, салітру, сірку, йод та інші матеріяли, потрібні для воєнної продукції.

БИДЕЛ ГРОЗИТЬ КАРАМИ ЗА НАДУЖИТТЯ

ВАШИНҐТОН. — Ґенеральний прокуратор Францис Бидел заявив, що він буде за приміненням адміністративних та карних санкцій за ті надужиття, які пороблено ріжними людьми та ріжними фірмами при контрактах краєвої оборони. Згадані надужиття були викриті при розслідах ОПМ та донесені спеціяльному сенатському комітетови, який інвестиґує затяглість у воєнній продукції.

ЛЯ ҐВАРДІЯ И ЛАНДИС ПРИ КОНТРОЛІ ЦИВІЛЬНОЮ ОБОРОНОЮ

ВАШИНҐТОН. — Обидві палати Конґресу затвердили звіт Офису Цивільної Оборони в справі буджету на 100 міліонів долярів на потребу цивільної оборони. Звіт вислано до підпису президентови Рузвелтови. Рівночасно Конґрес затвердив нюйорського посадника Ля Ґвардію головою Офису Цивільної Оборони, а Джеймса М. Ландиса, новим екзекутивним директором.

ВАН МУК ТВЕРДИТЬ, ЩО НІДЕРЛЯНДСЬКУ ІНДІЮ МОЖНА ВДЕРЖАТИ

НЮ ЙОРК. — Д-р Губертус ван Мук, заступник ґубернатора Нідерляндської Індії, заявив, що при відповідній американській і британській допомозі Нідерляндська Індія може видержати японські атаки. Він твердив, що Нідерляндська Індія, подібно як і Сінґапур, є частиною тотальної оборони Обєднаних Держав проти тоталітарних аґресорів. Свою промову виголосив ван Мук перед Інститутом Мирних Зносин в Ню Йорку.

ГЕРШЕЙ ДОМАГАЄТЬСЯ ОБМЕЖЕННЯ ДОБРОВОЛЬЦІВ

ВАШИНҐТОН. — Ґен. Луіс Б. Гершей, шеф поборової служби, заяпелював до секретаря війни Стимсона та секретаря маринарки Накса, щоб їх департаменти ограничили набирання добровольців, а здалися на поборову службу. Побирання добровольців, твердив ґен. Гершей, вносить певні замішання по фабриках воєнної продукції, що не є бажаним для держави.

ЧЕТВЕРТИЙ КОРАБЕЛЬ ЗАТОПЛЕНИЙ ВОРОЖОЮ СУБМАРИНОЮ

ВАШИНҐТОН. — Департамент маринарки подає, що ворожа субмарина торпедувала американський корабель-цистерну „Малей", при чому було забито чотирох членів залоги. День передтим ворожа субмарина затопила корабель „Ален Джексон", що належав до „Стандард Ойл Ко.", при чому 35 членів залоги згинули або розсипалися по морю в рятункових лодках. Згаданий корабель затоплено без перестороги біля берегів Норт Каролайни. Морські власти задержують повну мовчанку про полювання американськими літаками та кораблями на ворожі субмарини. Ці операції оповиті військовою тайною.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛЕТУНИ ЗБИВАЮТЬ ЯПОНСЬКІ ЛІТАКИ НА ОСТРОВІ ЦЕЛЄБЕС

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни подає, що 5 американських літаків зістрілило 9 японських літаків в японській повітряній базі Менадо, на острові Целебес, Нідерляндська Індія. Американські літаки рівнож атакували японців минулої суботи та збомбардували летунський майдан в Сунґеї Патані, в північній Маляї. Бомби вчинили великий пожар та знищили численні будинки. Ці повідомлення вказують по раз перший, що американська повітряна сила оперує в Маляї та що більша скількість американських літаків прибула на поміч голяндцям.

ПЕРЕДИШКА НА ФИЛИПИНСЬКОМУ ФРОНТІ

ВАШИНҐТОН. — Згідно з донесеннями департаментом війни американсько-филипинські війська під командою ґен. МекАртура не тільки що відбили японців, але змусили їх до відвороту на найбільш загрожених [illegible] фронту. Японські війська перегруповуються та правдоподібно шукають місць, через які можнаб було продертися. Далі, згідно з донесеннями ґен. МекАртура, японські наїздники починають примінювати на Филипинах добре відому тактику грабування та терору, якими справила послугуються тоталітарні агресори.

БОЇ ЗА СІНҐАПУР

СІНҐАПУР. — Австралійські війська під проводом ґенерала Бенета, що прибули недавно на Маляйський півостров, розпочали на західнім побережжі протинаступ і відкинули японців взад, до ріки Мюар. Вони завдали японцям великі втрати. Втікаючи японці залишили на полю битви тисячу вбитих вояків. Зате на центральнім маляйськім фронті японці зробили поступ вперед.

ЯПОНСЬКА ОФЕНЗИВА В БУРМІ

РАНГУН. — Японці почали звертати більшу мілітарну увагу на Бурму і почали там офензиву. Дотепер вони здобули важний бурмський порт Тавой. Японські літаки перший раз бомбардували столицю Бурми, Мандалей.

СОВЄТСЬКІ НАСТУПИ БІЛЯ ЛЄНІНҐРАДУ

ЛОНДОН. — Совєтські війська повели сильний настун на німецькі позиції біля Ленінграду. В одним місци біля Шлісельбурга советські війська зробили в німецьких лініях пролом. Тяжкі бої ведуться також на можайськім фронті. Біля Можайська німці держаться кріпко і вістка, що бої ведуться вже в самій середині міста, показалась перелчасною. Сильні бої також ведутья на Кримі.

БРИТІЙЦІ ЗАТОПИЛИ ДВА КОРАБЛІ

КАЇРО. — Британські літаки затопили на Середземнім морі один ворожий нищівник і один збірниковий корабель, „танкер". Британські літаки також бомбардували італійські бази в Тріполісі, куди держави „осі" стараються вислати підмогу розбитій армії ґен. Ромеля в Лібії.

ЦІЛЬ ЯПОНІЇ.—Японська воєнна машина хотіла би забрати Баликпапан на східному побережу голяндського острова Борнеа, де коло 30,000 тубильців працює в фабриках нафти, парафіни, цини й в інших промислах. На світлині часть нафтових збірників підприємства Ройел Доч. Голяндці кажуть, що вони не дозволять цим збірникам попасти в руки японців: вони скорше їх знищать самі.

НІМЦІ БУДУЮТЬ ЛІТАКИ, ЩО МОЖУТЬ ДОСЯГНУТИ АМЕРИКУ

ЛОНДОН. — На англійську землю налетів величезний німецький літак, званий „Дорнір 217", і, зачепившись на дроти протилетунських бальонів, впав розбитий на землю. Анґлійські власти почали технічні досліджування над тим літаком і прийшли до переконання, що це найновіщий тип німецького літака, величезних розмірів і придатний до далекої подорожі. Він може зробити 4,500 миль без зупинки. Робить пересічно по 300 миль на годину та може везти на собі пять до шість тон вибухових матеріялів. Анґлійські власти припускають, що тим літаком німці будуть з домашніх майданів налітати на Совєти, а також після всякої правдоподібности, з французьких майданів будуть налітати на Америку. Покищо німці випробовували ці літаки над Анґлією.

НІМЕЦЬКІ ҐЕНЕРАЛИ ХОРУЮТЬ

БЕРН. — Кореспонденти швайцарських ґазет доносять з Берліна, що чимало німецьких ґенералів з совєтського фронту похорувалось. Тяжко захорував ґенерал Ґудеріян, що командував механічними частинами біля Москви. Також усунений недавно маршал Бравхіч мусів піддатись операції. Здоровля його поправляється, пишуть німецькі ґазети, хоч Бравхіч має також поважну недугу серця. У звязку з похороном померлого недавно маршала Райхенава німецькі ґазети говорять, що найвищі німецькі ґенерали на фронті мусять зносити найтяжчі труднощі, нераз не менші від звичайних вояків і через те вони хоріють на ріжні недуги.

ЧЕХИ ТВОРЯТЬ НОВИЙ МІНІСТЕРСЬКИЙ КАБІНЕТ

БЕРН. — В чеськім „протектораті" створився новий кабінет міністрів. Премієром є знов бувший премієр Крейчі. Крейчі заявив, що в новім кабінеті всі міністри погоджуються з тим, що треба вже скінчити з німецьким „протекторатом", а треба включити Чехію і Моравію до „великої німецької держави". Крейчі з тої нагоди говорив, що проти цього чехи не повинні оборонятись, бо доля призначила їм жити серед великого німецького народу і замісць шукати вічних суперечок з тим народом треба шукати з ним сталого порозуміння. В новім кабінеті є теж один німець.

ЧЕХИ ЗА ГРАНИЦЕЮ ПЕРЕДБАЧАЮТЬ ДЛЯ СОВЄТІВ ВЕЛИКУ РОЛЮ

ЛОНДОН. — На дипльоматичнім банкеті виголосив промову чехословацький посол до Лондону, д-р Ріпка і сказав, що по війні Совєти гратимуть в Европі велику ролю. На сході Европи та роля буде рішальна. Чеська політика буде опиратись на силі Совєтів і співпраця з Совєтами буде головною основою цеї політики. Ріпка не згадував нічого про польську політику, яка, на основі заключеного недавно федеративного пакту повинна бути зуніфікована.

ЕТІОПІЯ ДІСТАЛА НАЗАД СУВЕРЕННІСТЬ

ЛОНДОН. — Британський уряд заключив договір з представником Гайлі Селязого і на основі цього договору признано Етіопії та Селязому давню суверенність. В договорі є застереження, що в Етіопії на час війни аліянти могтимуть творити бази і Етіопія повинна їм в цьому напрямку помагати. Також між Етіопією і Британією прийшло до порозуміння відносно економічної відбудови краю та участи британських капіталів в цій відбудові. Італійські кольоністи мають вертати назад до Італії. Але покищо внаслідок війни вони можуть залишитись на своїх місцях. Італії дозволено далі виплачувати тим кольоністам пенсії.

ВЯЗНІ З ГАЛЬФАЯ ПАС

КАЇРО. — Разом з кількома тисячами італійців та німців британські війська, здобуваючи Гальфая Пас, відбили назад малий гурт своїх власних вояків, взятих в полон військами держав „осі". Ті вояки терпіли найбільше зо всіх. Бо серед великого браку, який відчувався в Гальфая Пас підчас облоги британськими військами ніхто не звертав уваги на полонених. В останніх часах вони мали дуже скупу їду, що майже конали з голоду. Все було зварене з солоної води. Навіть кава була солона, бо солодкої води було брак. В день здачі їх повідомлено, що незадовго всі вони знайдуться в британських руках. Італійці й німці поуставлялись в ряди без зброї і в такому порядку до них підійшли узброєні британські війська. Британські вязні, на вид своїх товаришів, почали радісно співати, а інші почали плакати. Не лиш італійці, але й німці в Гальфая Пас виявляли радість, що попали в полон.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Ліпше Пізно, Як Ніколи

Заклик до закінчення розбиття в рядах американського юнійного руху заслугує на увагу й попертя, з якого боку він не виходив би. Адже основною засадою, що стала фундаментом організації робітників у юнії, є переконання про потребу єдности серед робітників для оборони своїх інтересів. Уже зо становища цеї засади було це трагічною помилкою, колиб робітничі юнії, що повстали на цій засаді, не могли удержати єдности між собою.

Відчували абсурди існування двох відрубних організацій робітничих юній передовсім самі робітники. Відчували її очевидно на своїх плечах, коли замісць виступити в обороні своїх інтересів перед підприємцями одностайною лавою, вони мусіли зводити прерізні суперечки з конкуруючою організацією.

Відчувала абсурд положення й публична опінія, передовсім ті люди, які в публичних справах найкраще поінформовані й які стараються інформувати публику в поступовім напрямі. Відчували це й представники федерального уряду, що, як звісно, від певного часу заняв до робітничого руху симпатичне наставлення.

Та голоси цих публично свідомих кругів розбивалися все об упертість загорілих провідників двох груп серед зорганізованого робітництва, з одного боку проводу Американської Федерації Праці, з другого боку проводу Конгресу Промислових Організацій. Вже нарешті здавалося, що справа зовсім безнадійна, що вже відай за нашої памяти не вдасться заглаїти розбиття серед американського робітничого руху.

Та коли Америка найшлася в світовій війні, ситуація вмить перемінилася. Воєнне зусилля вимагає єдности ріжних чинників продукції, а тимпаче єдности робітництва. Розбиття серед робітничих організацій мусить розбивати не лише заходи робітників на охорону своїх інтересів, але й заходи для оборони краю. Роз'єднання серед робітничих організацій перестало бути політичною глупотою; воно стало підходити до політичного злочину.

Тому треба привитати кожу серіозну спробу покінчити з розбиттям робітничих юній. І тому два рази треба привитати його, коли таку спробу робить Джан Луис, органiзатор і перший предсідник Конгресу Промислових Трганізацій. Його пропозиція щоправда зроблена дещо самовільно, але без сумніву зроблена вона поважно. Не стаючи зовсім на становищі, що лише я маю слушність, він обмежується спробою скликання спільних нарад спорячих сторін для придумання способу зіллятя їх в одну організацію. Він натякає на те, як можна усунути набік тих людей, що стояли на перешкоді такому зіллятті, при чому він навіть пропонує досмертну пенсію свойому противникові, Вилїємові Ґрінові.

Звісно, Федерація Праці не мусить поступати за цим пляном до найменших подробиць, але Федерація Праці не може тепер відтрутити простягненої руки. Цим разом за Луисом стоїть майже все робітництво, і вся публична опінія краю і федеральний уряд.

Потрібно Далекозорих Провідників

Будемо говорити про провідників (лідерів), тобто про тих визначних людей, що і серед найдемократичніших народів дають масам своїм великим розумом та розмахом напрям думкам і праці.

Саме тепер ціле людство переживає дуже критичну хвилину. Війна обхопила майже цілий світ. Відбуваються тепер події, що можуть вирішити дальший хід людства на цілі сотні літ. І світ тепер глибоко відчуває, як потрібно скрізь не тільки вчених людей, але ще більше таких, що вміють пізнати, як є домашнє положення в державі, світі, чи на воєнному фронті, та як його поліпшити. А таких одиниць мало є на світі!

Як знаємо, всюди є тепер багато таких осіб, що покінчили успішно середні та університетські науки, що набули спеціяльного знання. Очевидно, що таких треба. Та якби тепер придалися, наприклад, такі люди, що зумілиб роздмухати запал демократичних народів аж до білого жару, щоб виграти цю війну? А таких є мало. А далі: Якби тепер придалися ґеніяльні ґенерали і адмірали, що булиб знаменитими стратегами! І потрібно вже тепер мати і таких глибокодумаючих й далекозорих, що виробилиб ґеніяльний плян миру, як перемога увінчає воєнні змагання демократичних держав і треба буде заводити кращий лад, як був досі, хочби тільки на те, щоб і мир був тривкіший.

От в якім заплутанім стані находиться тепер світ, але колиб було більше великих, просто ґеніяльних людей, то таки лекше булоб привернути світ до порядку. В страшнім положенню знаходиться тепер теж і український нарід, але колиб він так мав кілька ґеніяльних провідників - лідерів, що спільно даваліб провід, український нарід міг би таки скорше обєднатися та стати міцно на ноги.

Щодо виховання лідерів, то теперішні школи сповняють свій обовязок тільки частинно. Як відомо, школи розвивають здібности учнів загально. Вони вишколюють їх, щоб скоро й точно могли виконувати спеціяльні рухи й роботи. Та коли, наприклад, трапиться надзвичайно загально здібний хлопець, то назагал ніхто про те не подбає, щоб вповні розвинути його вже вроджені надзвичайні здібности. Такий хлопець переходить з відзначенням рік за роком з кляси до кляси, а вкінці дістає диплом з похвалою. А коли він спеціялізується у якій галузі хемії, фізики, інжинірії, тощо, то може бути покликаний на якого там спеціяліста до фабрики чи лябораторії. Та проте, щоб підховати і вицколити тих, що мають віддатись політиці й стати суспільними провідниками, ніхто не дбає.

Часто стається таке, що наприклад, якась одиниця здобуде високе університетське відзначення чи титул за спеціяльний науковий дослід бактерій на корінцях гороху чи за слід над походженням яких там старо-французьких слів, тощо. Це природне й в тому нема нічого незвичайного. Дивним стає воно тоді, коли таку одиницю починає загал чомусь вважати знавцем теж і справ суспільних, державних воєнних, та покликає її до слова на висказання свого погляду про такі справи. А прецінь знаменитий знавець бактерій на корінцях гороху може зовсім нічого не знати про відомости з области соціольогії а-бо навіть і політики! Знову провідники — громадські, народні й державні повинні бути загально зо всім познайомлені, а крім того мати ще талант розуміти людей і людську вдачу, та знати, як направляти людей на добру дорогу. Для такої праці якийсь там спеціяліст від хемії, фізики, математики, тощо, не придасться, хочби він був не знати як корисним у своїм власнім фаху.

На ті важні справи треба нам усім звернути пильну увагу. **Нам треба визбирувати найздібніших молодих лю[illegible] наче дорідне зерно, і [illegible] їм, якщо вони на це надаються, вишколитись на здібних і далекозорих провідників - лідерів.**

О. Івах, Виннінеґ.

Що Нас Чекає По Війні?

Деякі оптимісти думають не лиш про те, що чекає нас підчас дальшого тривання війни, але також, що буде по війні. До тих оптимістів належить теж і нюйорський комісар департаменту добродійности, Вилїєм Годсон. Недавно виголосив він перед жіночим товариством „Ліґи виборців" доклад про те, що нас чекає по закінченні війни, та що треба зробити, щоб уникнути прикрих наслідків війни.

Він висловлював думку, що державні власти мусять далі опікуватись безробітними людьми і мусять вже тепер з одного боку вдержувати бодай малий апарат, що займався би бездомними, а з другого вже тепер повинні вироблятись пляни, при помочи яких міліони безробітних знайшлиб працю.

Бо по війні, казав він, настане величезне безробіття. Нині на наших очах цілі галузи промислу, які затрудняють міліони людей, покидають виріб цивільних продуктів і стають до виробу воєнних продуктів. Таке, між іншим, діється з величезним автомобілевим промислом. Як закінчиться війна відразу зникне потреба виробу зброї та амуниції, а вслід за тим нагло втратять працю міліони людей. Тими людьми бодай в перших початках хтось мусить заопікуватись. Цивільна індустрія оберталась у воєнну поволі. Щобільше, уряд докладав великі гроші, щоб цивільну індустрію пристособити до воєнної. По війні треба завернути цей процес і також треба буде поволі обертати воєнну індустрію на цивільну й треба буде до тих змін з державної каси докладати чимало гроша.

По війні цей процес натрап[illegible] на такі труднощі: В державній скарбниці, в банках, в кишенях цивільних людей буде дуже мало гроша. Гріш буде в переважній скількости зложений в державні позички, в державні бонди. Хоч ті бонди будуть уявляти собою дуже добру інвестицію для поодиноких громадян, але важко буде їх обернути в промисл і підприємство, бо внаслідок воєнного вичерпання також державна скарбниця не розпоряджатиме великими готівковими капіталами. Ті труднощі вже тепер треба собі добре уявляти і на них придумувати певні міри. Другою перешкодою в тім поновеннім переорганізуванні буде й те, що люди, хоч матимуть великий голод на ріжного роду продукти, проте не матимуть подостатком покупної сили, щоб ті продукти купувати. Економічне відродження мусітиме наступати поволі, як поволі повертає до здоровля чоловік, який втратив чимало крови.

Заки закінчиться ця війна, говорив Годсон, ми дійсно втратимо багато крови і то не лиш дійсної, тілесної крови, але також економічної, себто гроша. Ми мусітимемо затягати пояса чимраз тісніше і під кінець війни прийдеться нам жити мало що не на воді та хлібі, казав він. Але всі ті труднощі ми мусимо знести без нарікання і без жалю, бо іншого виходу для Америки нема, коли вона хоче жити в свободі і волі, та не хоче, щоб чужі наїзники їй диктували, як американський нарід має жити.

Годсон далі виводив, що по війні, після всякої правдоподібности, уряд далі керуватиме ріжними великими фабриками, так як тепер керує ними в ціли виробу зброї та амуниції. Але по війні, замісць літаків, повзів, гармат та іншої зброї, тими фабриками він вироблятиме цивільні авта, радія, доми, меблі, одежу та інші продукти щоденної потреби. Це готово штовхнути Америку далеко в напрямку соціялізування американського устрою.

Коли ходить про особисту піддержку громадянам, то він висловлювався радше за примусову асекурацію перед безробіттям та на старий вік, ніж за безпосередню підмогу. Він був за те, щоб примусову урядову асекурацію поширити на всі шари суспільности, а навіть на вояків, щоб вони мали те почуття, що по закінченні війни не будуть бездільно шлятись по вулицях в нагінці за працею, але будуть бодай мінімально забезпечені від нужди. Коли все в цьому напрямку буде зроблене і до всіх можливостей дотичні чинники будуть приготовані, казав він, то можна сподіватись, що по війні Америка зацвите новим небувалим досі матеріяльним добробутом.

Інша бесідниця, що теж забирала голос на тих зборах, пані Ґрас, заявила, що обовязком добродійних інституцій є далі підчас війни працювати і опікуватись бездомними людьми. Бо серед тих бездомних людей можуть бути родичі, чи найближча родина котрогось американського вояка, що бореться на фронті. Для вояка це булоб дійсно дуже прикре почуття, якщоб він довідався, що його рідня терпить нужду, в той час, коли він своїми грудьми охороняє край перед ворогом. Пані Ґрас висловлювала думку, що мораль і боєвий дух вояка стоїть в прямій пропорції до його переконання, що його родина поза фронтом не терпить і не є стручена на дно життя. І те почуття певности за рідню ми, що перебуваємо поза фронтом, мусимо дати американським воякам, говорила пані Ґрас. Ми мусимо доложити рук, щоб не допустити до того, аби серед цивільного населення внаслідок війни ширилась нужда. Безперечно, війна значно обнизить наш пересічний рівень життя й ті, що до війни жили дуже виставно, тепер мусітимуть розстатись не з одною життевою забаганкою. Але хоч пересічний рівень обнизиться, в ніякому разі не повинно дійти до того, аби знаходились поміж нами люди, які не мають найконечніших до життя речей, які просто конають з голоду. Про це, при підмозі широкого загалу, подбають американські добродійні інституції.

Хто з Ким Воює?

Теперішня війна є не тільки найбільшою щодо своїх розмірів, бо воюють вже всі континенти, але є також найбільш скомплікованою, коли ходить про це, хто воює і проти кого. Назагал у війні бере участь 28 держав.

В минулій війні теперішні вороги були союзниками. Італія, Японія та Румунія в першій світовій війні воювали проти Німеччини, а тепер вони є її союзниками, а воюють проти Англії та Америки, які в минулій війні їм допомагали. Польща між іншим, перший раз в історії воює з Італією.

Воюючі держави представляються наступно:

Британська Імперія воює з Німеччиною, Італією та Японією. Від кількох тижнів вона виповіла війну теж Финляндії, Мадярщині, Румунії та Болгарії.

Совєтський Союз — воює з Німеччиною, Італією, Фінляндією, Мадярщиною та Румунією.

Злучені Держави Америки — знаходяться у війні з Німеччиною, Італією, Японією, Мадярщиною, Болгарією.

Китай — воює з Німеччиною, Італією та Японією.

Польща — у війні з Німеччиною, Італією та Японією.

Бельгія — воює тільки з Німеччиною.

Чехословаччина — воює з Німеччиною, Італією, Японією, Фінляндією, Мадярщиною та Румунією.

Греція — є у війні з Німеччиною, Італією та Болгарією.

Голяндія — у війні тільки з Німеччиною та Японією.

Норвегія — воює тільки з Німеччиною.

Югославія — з Німеччиною, Італією, Мадярщиною та Болгарією.

„Вільна Франція" — воює з Німеччиною, Італією та Японією.

(Докінчення на стороні 3-тій)

НА СЕЛІ

Повість

(35) М. ШКОЛИЧЕНКА

Цілу годину невгаваючи лилися звуки. Вони переходили тільки, переливались то в безкрайїй сум глибоко ображеної душі, то переходили у високо торжественний тон, то нарешті мягко та ніжно пестили душу слухачів, як пестить любляча мати дитя своє, коли не відриваючи своїх очей тішиться дивлячись на сонне рожеве личко, на ті червоні губенята, що крізь сон усміхаються до рідної матери.

Чоло Уляни Іванівни давно вже покрите було буйними краплями поту, лице палало мов у вогні, очи світились та сяяли незвичайним блиском, а вона все грала тай грала...

Звуки нарешті порвалися. Слухачі мов оніміли і сиділи не ворушачись, — музика в душах їх продовжалася. Уляна Іванівна видимо почувала себе радісною, веселою, щасливою.

— Панове, ходім у сад! Повітря, повітря дайте мені, — свіжого, здорового! — вигукнула вона і перша вибігла на балькон.

VIII.

Минуло два з половиною місяці. Життя наших знайомих — Максима Мисака, Уляни Іванівни, і о. Миколая з матушкою пішло новою стежкою — стежкою згоди та обопільної праці. Все вияснилось, улягл. ось. Уляна Іванівна була рада, весела і не раз дякувала Мисакови за памятковий їм усім обід. Переповнена енерґією, діяльностю, з світлим розумом та живою вдачею, вона підтримувала своїм прикладом товаришів і завсіди вносила в своє коло веселощі, надії і засіди розворушувала думки. Несміливий та непевний у своїй діяльности Мисак, перекинувся тепер у сміливу, діяльну людину. Він уже не тільки що робив усе те, що доручала Уляна Іванівна, а навіть запрошений був повітовим начальством зробити ревізію волости. Мисак згодився, совісно працював у волости коло трьох тижнів і наслідками праці його було те, що громада обрала собі нового старшину і найняла іншого писаря, саме того, якого порачв запросити на посаду о. Миколай. Уляна Іванівна, дякуючи добрим відносинам до одного заможного дідича, взяла у нього на добрих умовах жатку і селяни за два тижні скосили увесь свій хліб і всі дякували панночці, бо як би не такий випадок, то діждались би неминучої біди, — жнива удалися такі дощові, що колиб не машина, то хліб довелосяб жати мокрим і губити його мимо волі.

У тогож самого пана громадяни, з грошевою запомогою о. Миколая та Мисака, купили собі на розплід пару добрих коров і бугая. Крім того до спілки своєї залучили приятелі наші учителя і поклали на нього обовязок, починаючи з того року, вести при школі зразковий огород з огородиною, задля чого заранї заарендували десятину землі, виписали декілька потрібних книжок і передали їх учителеви, щоб студіював. На долю о. Миколая випало докладно ознайомити охочих селян з пасікою, а у о. Миколая була своя невеличка пасіка, велася дуже добре і він мав уже декілька учеників-практикантів. У Мисаковому саду, після загальної поради і згоди, одмежували чималі дві грядки землі і поклали на нього обовязок засіяти їх у осени насінням з груш та яблунь, простудіювати добре садівництво і мати на увазі, що коли дички підростуть, учити селян щепити, копірувати і дбати, щоб заводили вони у себе кращу садовину.

У Мисака знайшовся приятель адвокат, — скористувались і цим випадком, бо трапилась селянам добра нагода купити у другого пана сусіда пятьдесять десятин землі і треба було для цього юридичної поради. Діло це примусило Мисака аж два рази їздити в Київ на ріжні поради, а тепер сподівались і самого адвоката вкупі з землеміром.

Уляна Іванівна взяла на себе обовязок завести для селян бібліотеку і вже встигла наповнити книжками одну шафу, збираючи книжки ріжними шляхами: що куплено, що прийнято як подарунок, а що й сама приложила від своїх власних книжок. Учитель умів оправляти книжки і вивчив цеї умілости двох старших школярів, — так, що всі бібліотечні книжки заведені були в оправу. Що суботи Уляна Іванівна видавала та приймала книжки від своїх читачів і була дуже рада, що бібліотеку селяни полюбили. Малася ще думка відчинити громадську крамницю, завести чайну, поширити школу... Марила Уляна Іванівна і про шпиталь, і про лікаря, про акушерку, адвоката, алеж це було тільки в проекті, або в мріях, а коли могло здійснитись — ніхто не відав. Одно слово життя інтелігенції нашої на селі закипіло, від незгод та недовіря не залишилося жадного сліду, і піп, і панночка, і Мисак і вчитель жили дружно, як одна сімя. Що божого дня сходились вони по черзі то у одного, та в другого, то в третього, радились про ріжні свої і громадські діла, обговорювали укупі питання, робили постанови, виконували їх і почували себе щасливими.

Маруся Павлівна, маючи багато семейних обовязків, до серіозних справ не втручалась, за те училась грати на фісгармонії і все досить добре виходило у неї: — „Реве та стогне Дніпр широкий", „Стоїть гора високая" і „Така її доля" — це були наймиліші їй пісні. Мисак заволодів гітарою Уляни Іванівни і теж бринькав у вільний час, хоч поступ його в цій сфері діяльности був зовсім незначний.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ҐРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ОБОВЯЗКОВЕ ДЛЯ АВТОМОБІЛІСТІВ.

Від 1. лютого кожний автомобіліст має купити такий податковий штемпель і приліпити його собі на шибу. Він коштує $2.09 і буде важний до 1. липня.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МИЛВИЛ, Н. ДЖ.

Бонди Оборони і посвячення американського прапора.

І в нашій громаді памятають добре за те, що ми обовязані тепер робити, щоб ділами виявити наше привязання до американської землі. На річних зборах Товариства „Запорозька Січ", відділ 347 У. Н. Союзу, обговорено широко теперішнє воєнне положення, а разом з тим і те, що кожний з нас повинен причинитись чимсь до перемоги нашого краю над ворогами. На зборах рішено закупити Бондів Оборони на суму $370, а крім того дати $10 на А. Ч. Хрест, а $10 на Милвил Госпитал. Очевидно, що те щойно початок. Наші члени цілком певно закуплять державних бондів окремо на таку саму, на яку їх тільки стане.

Ще згадаємо за прекрасне свято, яке відбулось заходами згаданого товариства дня 7. грудня м. р. Було це свято посвячення нового американського прапора. Перед полуднем відбулась відправа в укр. прав. церкві, де посвячення довершив о. Іван Савчук з Філядельфії. З полудня вдбулось Свято Посвячення Прапора в галі Американсько-Українських Горожан, яке отворив молодий Митро Романюк, предсідник 347 відділу, коротким і щирим привітом, передаючи провід майорови американської армії, п. М. Дармограеви, гостеви з Філядельфії. Тостмейстер звернув увагу на вагу хвилі та на те, що всі ми, як один муж, мусимо стояти при нашому президенті й уряді й дати все, щоб Америка перемогла ворогів. Ось той американський прапор, який посвячуємо в Товаристві У. Н. Союзу, є найкращим доказом, як Союзовці й всі американці українського роду шанують цей прапор, та як дорожать американською землею. Містер Чоб, командант місцевого Американського Легіону, виголосив довшу промову про те, що означає собою американський прапор, як він повстав, та як його треба шанувати. Його гарна промова була передрукована частинно в „Юкрейніен Віклі". По промові п. Чоб взяв прапор і передав його членови Запорозької Січі, Гаврилови Сахарномкову, що тепер служить в Американській Армії і має там рангу вістуна. Кавнти клерк, містер Бекковт, висловив свою вдячність, що може бути присутним на такім гарнім святі, де в такий прекрасний спосіб вшановується американський прапор.

Потім виголосив довшу промову д-р Л. Мишуга, складаючи в першу чергу привіт від У. Н. Союзу. Зазначив, що американські українці, зокрема члени У. Н. Союзу, краще інших розуміють американську свободу і ті ідеї, які символізує американський прапор. Бо завдяки тим ідеям міг тут на американській землі повівати свобідно теж і український прапор вже тому 50 років. Тут могли ми свобідно святкувати свята в память Шевченка чи Франка, разом зо святами в память Вашингтона і Линколна. Тут ми могли співати американський гимн, а разом з ним і український. Тут могли закладати без перешкод українські школи і церкви. Тут могли теж свобідно протестувати проти насильств, доконуваних в Европі над українським народом. І тут могли теж збирати жертви на допомогу поневоленому українському народови. А все те тому, що американський прапор на таке дозволяв, а навіть таке обороняв. Потім перейшов д-р Мишуга коротко наші осяги в Америці, які можемо завдячувати нашим трудам і жертвам, а також і тому демократичному ладови, що дав нам можність розвивати свої сили, чого не було в Европі. Отже, казав д-р Мишуга, є за що той американський прапор любити. І є за що його боронити, чи за нього і життя покласти.

На тім закінчено першу частину Свята і приступлено до гарно зготованого обіду. По біді гром. Гр. Тимчій, секретар 347 відділу, здав короткий звіт з 29-літньої діяльности Товариства. Згадав, що за той час Товариство мало приходів на суму $30,429,99, з чого вислано до головної каси У Н. Союзу $24,507,75. На запомоги хорим виплачено $2,045,75, а на добровільні жертви для старого краю і тутешні видано $950.25. Підчас депресії й кризи пропало в банку $435.96, а інших розходів було $836.65 Готівкі є в касі $1,686.40. Потім сказав слово до молоді п. Яремко, гість з Філядельфії, а далі говорив цілий ряд громадян про свої враження з довголітньої народньої праці. Говорили громадяни: Т. Ковальський, С. Чопик, І. Найда, В. Матолич, О. Гнатюк з 331 відділу У. Н. Союзу, а Г. Тимчій закликав молодь, щоб заповнювала Союзові ряди. При кінці сказав ще слово д-р Л. Мишуга. Звертаючись до тут родженої молоді й вказуючи їй на широке поле культурної праці, взивав її іти шляхом американських піонірів і тих козаків, яких кров пливе в їхніх жилах, бо тоді вони будуть справжніми американцями і гідними нащадками тої землі, з якої вийшли їх батьки. Майор Дармограй висказав свое незвичайне вдоволення з так гарного й патріотичного свята і замкнув Свято відспіванням американського гимну, по чім відспівано й український гимн.

СЦЕНА ЗАВЗЯТИХ БОЇВ. — Російські війська, не дивлячися на завзяту протиофензиву німецьких, далі добувають від них територію. Загальна карта показує вид загальної лінії, а побільшена частина сектор під Москвою, де ведуться найбільше завзяті бої.

Як Поширюють Серед Американців Знання Про Україну?

(В тій рубриці подаватимемо імена тих осіб чи організацій, що будуть закуповувати книжки про Україну і українських людей для американських інституцій чи американських визначних людей).

Грейт Медовз, Н. Дж. — Товариство „Любов", відділ 143 У. Н. Союзу, закупило два примірники „Історії України" М. Грушевського, виданої англійською мовою, призначуючи один примірник для бібліотеки міста Гакетставн, Н. Дж., а другий для Варен Кавнті Лайбрері.

Хто з Ким Воює?

(Докінчення зі сторони 2-гої)

Коста Ріка — з Німеччиною, Італією та Японією.

Куба — також воює з Німеччиною, Італією та Японією.

Сан Домінго — воює тільки з Японією.

Гватемаля, Гаїті й Нікарагуа воюють тільки з Японією.

Гондурас, Панама і Сальвадор воюють з трьома партнерами Осі: Німеччиною, Італією та Японією.

Отже, Німеччина знаходиться у війні з 17 державами, Японія з 15, а Італія тільки з 14.

Неясно означено держаться покищо ще краї Полудневої Америки. Як відомо, Аргентина є найбільш ізоляційною з поміж них. Чіле менш-більш наслідує Аргентину. Тепер саме відбувається в Бразилії (Ріо де Жанейро) конференція 21 американських держав, на якій мають усталити відношення Полудневої Америки до війни. Не зважаючи на своє намагання бути невтральною, Аргентина всеціло стоїть по стороні Злучених Держав Америки, так само як інші полуднево-американські держави.

Бразилія віддавна веде узгіднену політику з політикою Злучених Держав. Мексико й Коломбія зірвали дипльоматичні зносини з Державами Осі.

З европейських держав є невтральними Швайцарія та Швеція. Не розкрили ще цілком своїх карт такі держави як Туреччина, Франція з урядом у Віші, Еспанія й Португалія. Є дуже правдоподібним, що до війни приступлять не тільки полудньо-американські краї, але також Туреччина, Еспанія, Португалія та Франція маршала Петена. Лиш Швайцарія та Швеція мають ще вигляди задержати свою невтральність.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

У дописі з Філядельфії в 12. числі „Свободи" з 17. січня про річні збори Товариства ім. Івана Франка, 12. відділу У. Н. Союзу, було сказано, що збори рішили закупити в відділу Бонд Оборони на суму $100. Має бути: $1,000.

З МУЗИКИ

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ" ТА ЙОГО ПЕРЕРІБКИ.

(З нагоди вистави в Ню Йорку 1-го лютого ц. р.).

1. Музика „Запорожця".

Коли в р. 1863 вперше виставлено „Запорожця за Дунаєм" — у Петербурзі — то ледви чи хтонебудь, включно з самим автором, Семеном Артемовським, думав, що ця комічна опера стане напротязі грядучих десятиліть найбільш популярним музичним твором українських театрів. Не тільки найбільш популярним, але в свому роді й найліпшим щодо якости. Хоча в літературі й репертуарі нашого побутового театру находяться твори більшої драматично-театральної вартости від „Запорожця" — от н. пр. „Ой, не ходи Грицю" та „Наталка Полтавка" — але вони не можуть навіть рівнятися з „Запорожцем" під оглядом музичного оформлення. Коли оба названі твори й усі другі наші побутові „драми" чи „оперети" є, по правді, тільки співограми („Singspiel"), в яких музика грає другорядну ролю, не є безпосередньо звязана з дією і радше тільки потрібна для підкреслення настрою (у 99 відсотках — ліричного), то в „Запорожці за Дунаєм" вперше в нашій музичній літературі маємо примір органічного повязання музики з дією, музики, яка не тільки є оригінальною, себто не чисто-народньою, але ще й до того має форму й льогіку та навіть деякий драматичний нерв. Очевидно, що даремно шукати в музиці „Запорожця" якихбудь слідів цього, що в нас, коли Артемовський його писав, себто в першому десятилітті другої половини м. ст. діялося в музично-театральній творчости Західньої Европи чи навіть у других словянських народів, де, з одної сторони була вже в повному розквіті творчість Ваґнера, найгеніяльнішого революціонера музичного театру, з другої, в творчости Глінки й Римського-Корсакова, Сметани і Монюшка почала розвиватися високої мистецької вартости народня опера.

„Запорожець за Дунаєм" не є оперою у повному розумінні цього слова, ні щодо його драматично-театральної сторони, себто лібретта, ні щодо його музичного оформлення. Але, без огляду на те, „Запорожець за Дунаєм" має такі великі прикмети, що в українській музичній літературі він сміло може заняти місце нашої першої опери. Коли „перечісний" глядач, чи пак „широкий загал" ці прикмети бачить головно в комічних ситуаціях поміж супружеською парою — Одарка й Карась — у наївних дотепах Карася та сварливости й войовничости його жінки або в романтичносентиментальним (настрій так близький душі й серцю нашого „широкого загалу"!) дуеті Оксани — Андрія, то інші бачуть правдиву вартість „Запорожця" передовсім в його обох великих дуетах (Одарка — Карась), повних справжнього гумору й темпераменту, у „Молитві", повній щирого чуття чи врешті у бадьорім, веселім „фінале". Та те, що усі без вийку музичні номери „Запорожця" написані автором справді талановито, а деколи, от як н. пр. згадані дуети Одарки й Карася — попросту знаменито, це не тільки здобуло „Запорожцеві" й його музиці загальну популярність, але й право, називати цей твір „комічною оперою", непеперевищеною, до речі, у цій ділянці нашої музичної літератури й до нинішнього дня.

2. Хиби й недостатки лібретта.

Те, що все досі сказане відносилося головно до музики „Запорожця за Дунаєм", а не, як би воно в першу чергу повинно бути, до його лібретта, не сталося випадково. Бо, я вже згадав, найбільшою вартістю „Запорожця" є його музика. Лібретто має, на жаль, великі хиби. Те, що воно наївне, без контрастуючих характерів, без драматичного наростання, без основної підстави кожного сценічного твору: інтриги, конфлікту та їхньої розвязки (ані пригод Карася, ані схоплення Андрія й Оксани турками та їх визволення не можна вважати конфліктом в драматично - сценічному розумінні), те, можнаби сказати „ще пів біди". Та найбільшою хибою лібретта це недостача повязання дії. Це передовсім відноситься до сцени мнимих відвідин Карася у султана, які не бачимо, але про які тільки чуємо від Карася, що „...мої приятелі турки збрехали...". Нема сценічної льогіки в схопленню Оксани й Андрія, бо Прокіп, який, як глядач повинен догадатися (!), видав цю пару любовників в руки турків, виведений так блідо й невиразно, що його роля паде до рівня т. зв. „компримарія", але в ніякому разі не є ролею, якою вона поправді повинна бути, себто ролею головною, т. зв. „чорного характера", який проводить всю інтригу — от щось в роді Яґо з „Отелла". Нема льогічного повязання поміж поважною, настроєвою молитвою, до деякої міри патріотичного характеру, та веселим, танковим закінченням твору. Теж саме відноситься й до ролі хору в першій дії і до танків — й одні й други дії „ні пришив, ні прилатав".

Неменше недостатків мають й окремі характери опери, поміж якими найкраще подані автором оба жіночі типи, Одарка й Оксана. Можна мати чимало застережень до типу Карася, як його бачимо в „Запорожці"; ще більше до характеризації Андрія, який нічим не нагадує в опері „молодого чорноморця - козака", хіба тільки костюмом.

3. Додана четверта дія.

З усіх цих недостач лібретта „Запорожця" одна тільки постійно звертала на себе увагу: щоби показати в „Запорожці" сцену Карася в гостях у султана. Про це думали майже всі інсценізатори цієї опери. Відомі є три такі „дороблені" дії: Овчиннікова, Купчинського й Римського. Василь Павлович Овчинніков, старий, заслужений діяч українського театру написав лібретто дії „Карась у султана" (з музикою Литваренка) для вистави „Запорожця" в Великій Опері в Москві в 1915 р. Я мав нагоду познайомитися з Овчинніковим у Харкові, коли я працював у тамтешній Державній Опері, в якій Василь Павлович займав положення суфлера. Було це перед 14-ти, 15-ти роками; пізніше нераз я жалував, що не довідався я тоді від Овчиннікова, автора нової дії і організатора цеї памятної вистави „Запорожця" у Москві усе, що торкалося й одного й другого. Памятаю, що дістав я від Василя Павловича автографований напечатаний примірник його нової дії; та чи сохоронився він ще в моїй бібліотеці в Европі?!

Роман Купчинський, популярний львівський „стрілецький" поет і публіцист написав дію „Карась у султана" для д-ра Станислава Людкевича, коли цей робив нову музичну редакцію „Запорожця", яку виставлено в р. 1935 у Львові як „1000-ну ювилейну виставу". Дія відбувалась в гаремі султана; починалася тужливим співом одаліски і муезіна (за кулісами) після чого слідувала комічна сцена евнуха, Карася з ним та Карася з султаном. Кінчилася ця дія балетом одалісок, які представляли сонні мрії Карася, що заснув від тяжкого турецького тютюну. Ця дія „трималася", чи пак мала успіх тільки завдяки дотепній характеризації евнуха та дуже доброму її виконанню Володимиром Балтаровичем; позатим вона була слаба (головно її закінчення) і далека від ідеальної розвязки проблеми.

(Кінець буде)

РУЗВЕЛТ ШЛЕ КОНДОЛЕНЦІЇ КЛАРКОВИ ГЕЙБЛОВИ

ЛАС ВЕГАС (Невада). — Відомий фільмовий артист Кларк Гейбл одержує безнастанні телеграми спочуття з приводу трагічної смерти своєї дружини, Керол Ломбард. Між телеграмами є теж кондоленції від президента Рузвелта та його дружини. В них президент пише, що він та його жінка є глибоко зворушені смертю Кеол Ломбард. Телеграма звучить: „Вона була нашою приятелькою, нашою гостю у щасливіших днях. Вона приносила велику радість всім, хто тільки знав її, та тим мільонам, що знали її тільки як велику артистку. Вона жертвенно дала свій час і талант на послуги свому урядови в часі мира й війни. Вона любила свій рідний край. Вона є й на все остане зіркою, яку ніколи не забудемо, ані якій ніколи не перестанемо бути вдячними". В сенаті здержано на час наради, коли сенатор Виліс з Індіяни говорив про патріотичні та горожанські прикмети Керол Ломбард.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

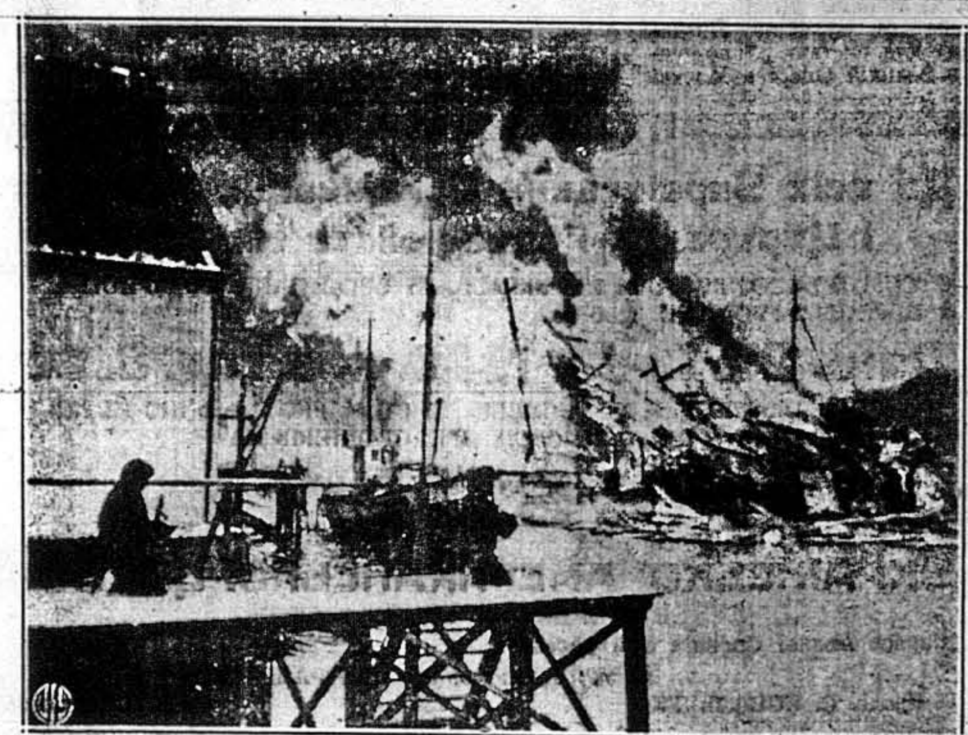

МИХАЙЛО МЕЛЬНИК, тенор, виступав з успіхом на Світовій Виставі в Ню Йорку і в інших концертів і оперет. Виконає ролю Андрія в опері „Запорожець за Дунаєм" у неділю, 1. лютого, в Webster Hall, Ню Йорк.

ХТО ЗАКУПИВ „ІСТОРІЮ УКРАЇНИ" М. ГРУШЕВСЬКОГО ПО АНГЛІЙСЬКИ

(Тут подаємо тих, що закупили в книгарні „Свободи" перших 400 примірників „Історії України" М. Грушевського, виданої У. Н. Союзом англійською мовою в Видавництві Єйльського Університету. Потім подаватимемо дальших покупців. Окремо подамо тих що купують чи купуватимуть книжку Ю. Вернадського „Богдан — Гетьман України").

Число примірників:	Призвище купуючого і для кого:
1	Стефан Нановський, Йонгставн, О.
1	Відділ 370 У. Н. С., Ню Гейвен, Конн.
2	о. В. Маньовський, Балтимор, Мд.
1	І. Колотило, Бофало, Н. Й.
1	О. Гладкий, Пайні Рівер, Ва.
1	М. Присташ, Дірборн, Міш.
1	Роман Глодуненко, Рочестер, Н.Й.
1	о. А. Борса, Гудсон Н. Й.
1	Іван Смолей, Ню Йорк Сити.
1	Демко Хомин, Олифант, Па.
2	Платон Стасюк, Ню Йорк.
1	Від. 136. У. Н. С., Карнегі, Па., для Карнегі Фрі Лайбрері.
1	Михайло Усик, Пітсбург, Па.
1	Катерина Вайда, Бофало, Н. Й.
1	Михайло Рапач, Ст. Джонсвил, Н. Й.
1	Петро Сильчак, Йонгставн, О.
1	Микола Муращко, Джерзи Сити, Н. Дж.
1	Д-р Осип Д. Стеткевич, Балтимор, Мд.
1	З. Ніка, Ню Йорк.
1	В. Стасюк, Джерзи Сити, Н. Дж.
1	П. Н. Бронецький, Честер, Па.
1	Д-р П. Дубас, Філядельфія, Па.
1	Володимир Семенина, Нюарк, Н. Дж.
1	Мирон Леськів, Нюарк, Н. Дж.
1	Дм. Кравець, Ню Йорк, Н. Й.
1	Іван Ромлишин, Ірвінгтон, Н.Дж.
20	Данило Слободян, Елизабет, Н. Дж. (розпродано).
1	Йосиф Марко, Ізелін, Н. Дж.
4	В. Чучман, Амстердам, Н. Й., для себе і Юніон Каледж Лібрері, Скенектаді Н. Й.; Сінйор Гайскул, Амстердам, Н. Й.; Амстердам Фрі Лібрері.
2	Тетяна Чучман, Амстердам, Н.Й., для Н. Й. Стейт Каледж для Учителів в Олбані, Н. Й., і для Оніонта Нормал Скул, Оніонта, Н. Й.
3	Теодор Свистун, Філядельфія, Па., для себе і для през. Рузвельта і для Ловела Томаса.
1	Д-р О. Л. Гарасим, Філядельфія, Па.
1	Ф. Душник, Бронкс, Н. Й.
1	Ольга Онуфрів, Джерзи Сити, Н. Дж.
1	Інж. Юліян К. Ястремський, Ню Йорк, Н. Й.
1	о. В. Андрушків, Пасейк, Н. Дж.
1	Микола Близнак, Ню Йорк, Н. Й.
5	Від. 204. У. Н. Союзу в Ню Йорку для себе і для Томкинс Сквер Лайбрері, сенатора Роберта Вагнера, конгресмена Г. Г. Тінкгема, конгресменки пані Болтон.
1	А. Юрків Джерзі Сити, Н. Дж.
1	Литовський Консулят, Ню Йорк.
2	Дмитро Капітула, Мекаду, Па.
2	Григорій Рибачок, Філядельфія, Па., для синів: д-ра Г. Рибачека і проф. О. Рибачека.
5	Укр. Амер. Горожанський Клюб в Алентавн, Па., для Лігай Юніверсіті, Бетлегем, Па.; Мюленберг Каледж, Алентавн, Па.; Алентавн Публичної Читальні; Алентавн Морнінг Кол і Івнінг Кронікел і Алентавн Гайскул Лайбрері.
1	П. Войтович, Дітройт, Міш.
2	Д-р Іван Грибик, Дітройт, Міш.
2	Б. Пелехович, Шікаго, Ілл.
2	Олена Придун (зі збірки) для Читальні в Ансонія, і для Гай Скул.
1	Михайло Ковальчук, Честер, Па.
1	Юрій Калічук, Ню Йорк, Н. Й.
2	Від. 277. У. Н. С. для Гартфорд Лайбрері і для Конектікат Стейт Лайбрері.
1	Павло Курко, Гартфорд, Конн.
1	В. Дерлиця, Гартфорд, Конн.
1	Люба Ковальська, Ню Йорк, Н. Й.
1	Никола Сичук, Бофало, Н. Й.
1	Іван Королишин, Дітройт, Міш.
1	П. Романович, Елизабет, Н. Дж.
1	Стела Левуш, Джерзи Сити, Н.Дж.
1	Р. І. Смук, Шікаго, Ілл.
5	Проф. Фредриксен, Оксфорд, О.
5	Сурма Бук енд Мюзик Компані, Н. Й.
2	Микола Давискиба для майора міста Бостон і для губернатора стейту Месечусетс.
1	Ф. П. Гузіль, Дітройт, Міш.
3	Від. 59. Союзу Українок Америки для Іноx Прет Лайбрері, Балтімор, Мд.; сенатора Мілярд І. Тайдінгса і для себе.
1	Анна Чорній, Балтимор, Мд.
1	о. І. Забава, Ню Йорк, Н. Й.
2	В. Дідик, Дітройт, Міш.
1	А. Жук, Балтимор, Мд.
3	Від. 296. У. Н. С. Арнолд, Па., для Сліпері Рок Каледж, Па.; Арнолд Поблік Лайбрері; конгресмена І. Келлі.
1	Френк Салюк, Ірвінгтон, Н. Дж.
3	Від. 344. У. Н. С. в Бавид Брук, Н. Дж., одну для себе, а дві для Бібліотеки в Бавид Брук.
12	Д-р А. Кібзей, Дітройт, Міш. (розпродано).
1	А. Пасічник, Ню Йорк, Н. Й.
1	Юлія Пацула, Клівленд, О.
1	Павло Гаврилів, Перт Амбой, Н. Дж.
1	Пилип Чесник, Томастон, Конн.
1	Ілько Михалишин, Стемфорд, Конн., для Бібліотеки в Стемфорді.
1	Від. 75. У. Н. С. для Бібліотеки в Дірборн, Міш.
3	Український Народний Дім в Дітройті для Бібліотеки в Дітройті.
1	Укр. Амер. Горожанський Клюб в Ню Брітен, Конн.
1	Ольга Пузар, Ню Йорк, Н. Й.
1	Одарка Максимович, Джерзі Ситі, Н. Дж.
1	Від. 58. У. Н. С. в Ютика, Н. Й., для Ютика Бібліотеки.
1	Йосиф Фелисюк, Давнерс Гров, Ілл.
1	Михайло Добромільський, Медисон, Ілл.
1	Лука Полицька, Дулут, Мінн.
2	Від. 283. У. Н. С. в Обурн, Н. Й.
1	Союз Українок, Філядельфія, Па., для Бібліотеки в Філядельфії.
2	Українська Пресвітерська Церква в Нюарк, Н. Дж., для Бібліотеки в Нюарку і Бібліотеки в Ірвінгтон, Н. Дж.
1	Марія Савчук, Вашингтон, Д. К.
1	Альбіна Ярич, Бруклин, Н. Й.
1	Г. Гелетій, Ню Йорк, Н. Й.
1	Михайло Коваль, Ню Йорк, Н. Й.
1	о. Л. Качор, Гемпстед, Л. Ай., Н. Й.
27	А. Мельник, Ню Брітен, Конн. (розпродав).
1	Д-р Б. І. Гейс, Шікаго, Ілл.
1	Іван Проць, Ню Йорк Ситі.
2	Марія Кінаш, Йонкерс, Н. Й.
2	Іван Загоруйко, Бирлінгтон, Вт., для себе і для сенатора В. Р. Овстина.
1	Михайло Рапак, Пасейк, Н. Дж.
1	Іван С. Муран, Пітсбург, Па.
1	Отці Василіяни, Шікаго, Ілл.
1	Отці Василіяни, Мондер, Алта., Канада.
1	І. Панчук, Дітройт, Міш.
1	Наш Базар Ню Йорк Ситі.
1	Анастазія Олеськів Волкер, Дітройт, Міш.
1	Іван Іванчук, Дітройт, Міш.
1	Роман Марах, Дітройт, Міш.
1	Михайло Гайваронський, Форест Гилз, Н. Й.
2	Лев Сорочинський, Олифант, Па.
3	Дм. Базів, Оліен, Н. Й., для себе і для сенатора Джеймс Міда.
1	А. Лупіняк, Джерзі Ситі, Н. Дж.
3	С. Угорчак, Бруклин, Н. Й., для себе, для „Бруклин Дейлі" і для „Де Таблет".
1	о. С. Побуцький, Дітройт, Міш.
1	А. Шмігельський, Шікаго, Ілл.
1	Д-р М. Сіменс, Шікаго, Ілл.
1	Ольга Пизанська, Дітройт, Міш.
1	Від. 54. С. У. А., Бриджпорт, Па., для місцевої бібліотеки.
1	Михайло Турко, Ню Гайд Парк, Л. Ай.
1	Іван Тімошек, Бруклин, Н. Й.
2	Від. 155. У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж., один для себе а один для місцевої бібліотеки.
1	Микола Шевець, Стемфорд, Конн.
1	Катерина Сипіян, Рочестер, Н.Й.
1	Павло Володко, Бофало, Н. Й.
1	Марія Малевич, Пітсбург, Па.
4	Окружний Комітет Відділів У. Н. Союзу у Вилкс Бері, Па., для Остергат Фрі Лайбрері у Вилкс-Бері, Па., Ло Лайбрері, Лузерн, Вілкс-Бері, Па., Гойт Лайбрері, Кінгстон, Па. і конгресмена І. Герольд Фленері, Пітстон, Па.
1	І. Шило, Чікопі Фолс, Масс.
1	М. Мороз, Бруклин, Н. Й.
1	П. Кізел, Дітройт, Міш.
1	Й. Зазуляк, Вустер, Масс.
1	М. Кілік, Грефтон, Масс.
1	І. Приступа, Лудлов, Масс., для Гобард бібліотеки.
1	Укр. Амер. Горожанський Клюб для Гай Скул бібліотеки в Стемфорд, Конн.
1	Г. Левуш, Елмайра, Н. Й.
1	П. Ярема, Шікаго, Ілл.
1	І. Валігунда, Бруклин, Н. Й.
1	Марія Висоцька, Бруклин, Н. Й.
1	Катерина Кучер, Нюарк, Н. Дж.
1	С. Гладкий, Джерзі Ситі, Н. Дж.
1	Український Культурний Сентер, Філядельфія, Па.
2	Тілі Солодка, Дітройт, Міш., один для сина і один для американської родини.
10	Український Університетський Клюб в Ню Йорку для членів: Дж. Фесаник, І. Баран, Н. Андрусин, С. Курлак, пані Курлак, Лілієн Семко, Марія Любянецька, Ю. Мартинець, С. Бемко, П. Бемко.
5	Українське Тов. „Дністер", від. 361. У. Н. Союзу в Ню Йорку.
5	Відділ 341. У. Н. Союзу у Віндзор, Онт., Канада.
1	Ф. Гіль, Джерзі Сиці, Н. Дж.
2	Тов. Укр. Січ, від. 170 У. Н. С., Джерзі Ситі, Н. Дж., один для себе, а один для Головної Бібліотеки в Джерзі Ситі.
2	Тов. ім. І. Франка, від. 372. У. Н. С., Плейнфілд, Н. Дж., один для відділу, а один для місцевої бібліотеки.
1	М. Безкоровайний, Елизабет, Н. Дж.
1	о. Д. Гресько, Клівленд, О.
5	Бр. св. Николая, від. 191., Трой, Н. Й., для отсих осіб: конгресмен Герольд І. Клуег, Ренсалаер Політекнік Інститут, Трой, Н. Й., Росел Сейдж Каледж, Трой, Н. Й., Трой Поблік Лайбрері і один для відділової бібліотеки.
3	Тов. ім. Т. Шевченка, від. 64. У. Н. Союзу, Петерсон, Н. Дж.
4	Тов. ім. М. Грушевського, від. 150. У. Н. С., Пітсфілд, Масс., для Віліямстави Каледж, від членкиці Амілії Стефанек, Ленокс Лайбрері в Ленокс, Масс., від Л. Яремія, Пітсфілд Гай Скул, Пітсфілд, Масс., від В. Гуски, конгресмен Ален Тредвей від О. Яремія.
2	С. Куропась, Шікаго, Ілл., для себе і сенатора Вейленда Брукса.
1	Г. Бакуменко, зо збірки на срібнім весіллі Т. і М. Юрків з Ню Бронсвик, Н. Дж., для бібліотеки в Ню Бронсвик.
1	Л. Стандрет для д-ра Чарлс Лі Реполд, Нюарк, Н. Дж.
1	Відділ 304. У. Н. С., Бофало, Н.Й.
3	Українське Політичне Бенефітове Товариство в Монесен, Па., для Моненен Бібліотеки і Па., для Монесен Бібліотеки і отеки.
2	Пані М. Кердиль з Горнел, Н. Й., для Горнел Гай Скул і для Горнел Бібліотеки.
1	Від. 146. У. Н. Союзу, для Мішіген Лайбрері в Ен Арбор, Міш., [illegible]
1	В. Різа, Шікаго, Ілл.
2	С. Цимбала один для себе, а один для Бруклин Мантегю Лайбрері.
1	о. О. Мицик, Честер, Па., для місцевої бібліотеки.
1	В. Попович, Ню Йорк.
2	Укр. Амер. Горожанський Клюб, Трентон, Н. Дж., один для себе, а один для бібліотеки Трентон Юніверсіті.
1	С. Патронік і Л. Кинік з відділу 145. У. Н. С. зложили обидва на один примірник для бібліотеки в Алтуна, Па.
1	Зі збірки між членами від. 421. У. Н. С. в Томастон, Конн., для місцевої бібліотеки.
1	Українське Поступове Товариство в Ст. Джовнсвил, Н. Й., для місцевої бібліотеки.
1	Відділ 381. У. Н. С., Денбури, Конн., для місцевої бібліотеки.
3	Укр. Амер. Жіночий Горожанський Клюб, від. 41. СУА, у Філядельфії, для головних бібліотек.
2	Бр. св. Михайла, від. 147., Алентавн, Па., для сенатора Йосифа Ф. Гофі і сенатора Джеймса Дейвіса.
4	А. Маланчук для бібліотеки у Валлінгфорд, Конн., П. Салабай для бібліотеки в Савтінгтон, Конн., І. Горбачук для бібліотеки в Ватербері, Конн., А. Муневич для бібліотеки в Пітсфілд, Масс.
4	Бр. св. Василія Великого, від. 87. У. Н. С., Ленкестер, Н. Й.: для місц. бібліотеки, для Ленкестер Гай Скул, та М. Трояновського і О. Костецького.
2	Бр. св. Николая, від. 276. У. Н. С., Ембридж, Па.
3	Тов. Зап. Січ, від. 367 У. Н С., Рочестер, Н. Й.
3	Бр. св. Михайла, від. 476. У. Н. С., Гудсон, Н. Й., для конгресмена Луіс К. Рокерфелера, Д. А. Р. Бібліотеки в Гудсон, Н. Й., І. Т. Каммерліна, суперінтенда шкіл в Гудсон, Н. Й.
2	Відділ 284. У. Н. С., Іст Ст. Луіс, Ілл.
3	Відділ 347. У. Н. С., Милвил, Н. Дж., для бібліотек у Милвил, Бриджтон і Вайнленд, Н. Дж.
1	О. і Анна Сидор, Порт Джервіс, Н. Й., для місцевої бібліотеки.
1	о. М. Кучер як дарунок на іменини дочки Лесі, Карнегі, Па.
1	В. Сас, Рочестер, Н. Г., для місцевої бібліотеки.
6	Йонгстаун, Огайо, з листопадової збірки, переслав І. Павловський.
1	Л. Куник, Алтуна, Па.
2	Український Народний Дім, Блекстон, Масс., один для себе, а один для Тавн Лайбрері.
2	Відділ 138. У. Н. С., Глестонбурі, Конн., один для себе, а один для місцевої бібліотеки.
1	Т. Задорецька, Ню Йорк, Н. Й.
13	Злучені Українські Організації міста Клівленд, Огайо, для ріжних університетів і каледжів.
2	Відділ 270. У. Н. С., Джерзі Сиці, для конгресменки Мері Т. Нортон і для Ню Джерзі Стейт Тічерс Каледж.
2	Відділ 5. У. Н. С., Асторія, Л. Ай., один для відділової бібліотеки і один для місцевої бібліотеки в Асторії.
1	Марія С. Шевчук, Бриджпорт, Па.
1	Відділ 265. У. Н. С., Майнерсвіл, Па. (Й. Коцюбка).
1	Проф. М. Г. Гайдак, Ст. Пол, Мінн.
1	Олена Малицька, Бруклин, Н. Й.
2	Відділ 253. У. Н. С., Лудлов, Масс., один для конгресмена Чарлс Р. Клесон і для Лудлов Гай Скул Лабрарі.
1	Відділ 400. У. Н. С., Ізлин, Па., для Вокейшенел Скул в Елдерс Рідж, Па.
1	Марія Біляк, Іст Шікаго, Інд.
2	Відділ 218 У. Н. С., Кемпбел, Огайо, один для відділу, а другий для місцевої бібліотеки.
1	М. Скаськів, Литл Фалс, Н. Й.
1	В. Федорик, Бруклин, Н. Й.
1	Анна Гусар, Джерзі Ситі, Н. Дж.
1	Ч. Пітик, Лічбург, Па.
1	І. Кобаль, Аліквіпа, Па.
2	Відділ 104. У. Н. С., Перт Амбой, Н. Дж., для відділу і для Ротгерс Каледж, Ню Бронсвик, Н. Дж.
12	Відділ 238. У. Н. С., Бостон, Масс.

ПОЖАР ФАБРИКИ. Норвеські патріоти, з допомогою британських летунів, зробили дня 27. грудня напад на остров Ваґсо коло норвезького побережа, знищили фартифікації, магазини амуніції, вибили німецький гарнізон та підпалили фабрики олію.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 106., відбудуться в неділю, 25. січня, в 12. вполудне, зараз по Сл. Божій, в гали церковній, Оклей і Райс ул. Просимо всіх членів і членицьявитися. Є важні справи. Контрольна комісія здасть справоздання з приходів і розходів в 1941. році і з усього маєтку каси. Уряд вибраний на рік 1942.: Василь Любас, предс.; Михайло Шаран, заст.; Іван Черґавий, рек. секр.; Гавриїл Дацьків, фін. секр.; Володимир Єдинак, кас.; контр. комісія: Йосиф Коцовський, Іван Лобойко, Микола Прима; надзир. хорих: Іван Ребей, Теодор Дацьків, Андрій Михальчак; Теодор Джуган, хорунжий; Михайло Подоляк, дверник. Збори мають завше відбуватися, як до тепер, в 4. неділю по першім. На річних зборах ухвалено закупити 10 Дифенз Бондів по $100. Ухвалено і вже закуплено 4 книжки „Історії України"; ті книжки будемо по можности рентувати для наших молодих членів нашого відділу по 30 днів часу. Тож просимо молодих членів прийдіть на ті збори, де зможете зичити ті книжки „Історія України". Довгуючі члени мають явитися й вирівнати залеглий довг з 1941., бо як ні, то уряд мусить поступати після статута У. Н. Союзу. Наколи член не заплатить 2 місяці, а на третій не явиться на зборах, має бути суспендований. Членів, суспендованих в грудни, просимо прибути на ті збори й вирівнати довг, то будете приняті знову в члени Братства і У. Н. Союзу. Ми тростуємо для членів за їх вкладки $15.00 до $20.00, але не так, як декотрі члени довгують по $30.00 і до $47.00, то вже трошка забагато. Просимо членів-родичів, що мають діти, вписуйте свої діти в члени У. Н. Союзу, бо чужинецькі інсуренси вже попідвищували вкладки на нові поліси, а У. Н. С. не підвищував і підвищувати не буде, а що вже для молодих членів, то нарікати ніхто не може, бо тут маємо аж 5 родів паліс, від $100 аж до $1,000, до 20 років платити і перестати, або до 20 років платити тай вибрати готівку. — В. Любас, предс.; В. Єдинак, кас.; Г. Дацьків, секр.

Ростинки помідорів уживається в підводних лодках для вислідження приявности шкідливих газів.

ДЕРЖАВИ „ОСІ" ТВОРЯТЬ ОДНОЗВУЧНУ КОМАНДУ

БЕРН. — Німеччина, Італія і Японія заключили мілітарну умову, на основі якої їх военні зусилля будуть координовані в однім спільним найвищім проводі. Італійська команда заявила, що готова помогти Японії в її морських зусиллях, але з черги сподіється помочі японських морських сил на Середземнім морі, бо, мовляв, цей терен є дуже важний. Дрібні держави до найвищого проводу не допущені.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — На річних зборах Бр. св. Андрея Первозваного, від. 66., вибрано слідуючий новий уряд на рік 1942.: Кирило Верескля, предс.; Ярослав Гайдош, заст.; Леон Фединяк, фін. секр.; Василь Глют, заст.; Яків Цомпель, кас.; Іван Павлик, заст.; Павло Зятик, рек. секр.; Федь Стефанів, заст.; контролори: Василь Дичко і Іван Лазорчик; Микола Віткович і Никита Біцак, доглядачі хорих; Микола Фединяк і Іван Дубас до прапорів. Збори братські будуть відбуватися кожного місяця в першу пятницю по десятім під ч. 406 Іст 67. вулиця. Ухвалено закупити Defense Bond за $200. Проситься в всіх справах братських удаватися до рекордового секретаря Павла Зятика. Адреса: Paul Ziatyk, 508 E. 79th St., New York City.

ОЛИФАНТ, ПА. — Задля Йорданських Свят річні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86., відбудуться в неділю, 25. січня, точно в годині 1. пополудні, в укр. парохіяльній школі, кімната ч. 3. Програма зборів: річний звіт уряду, звіт контр. комісії, вибір нового уряду на 1942. р. Ці і всі інші відділові важні справи мають рішатися більшим числом членів. Для того проситься всіх місцевих і позамісцевих членів бодай раз в рік бути присутними на зборах. — Гр. Сайкевич, предс.; П. Польовий, кас.; П. Саламаха, секр.

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І В ТАКИЙ СПОСІБ ЗАБЕЗПЕЧІТЬ ЇХ БУДУЧЧИНУ.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 487. Стратегії боротьби.

Як сторожі скочили до Тарзана, той, замісць втікати, станув під стіною. В той спосіб він сам загородив собі відворот.

Та це лиш була хитра боєва стратегія з його боку. Як сторожі вдарили мечами в його бік, Тазан немов блискавка відскочив на бік.

Меч одного сторожа застряг глибоко в деревляну стіну. Заки сторож успів витягти меча зо стіни, Тарзан схопив меча в свої руки.

З мечем у руці Тарзан тепер кинувся до сторожів. Ті тепер добре перелякались і почали на цілий голос кричати помочі.